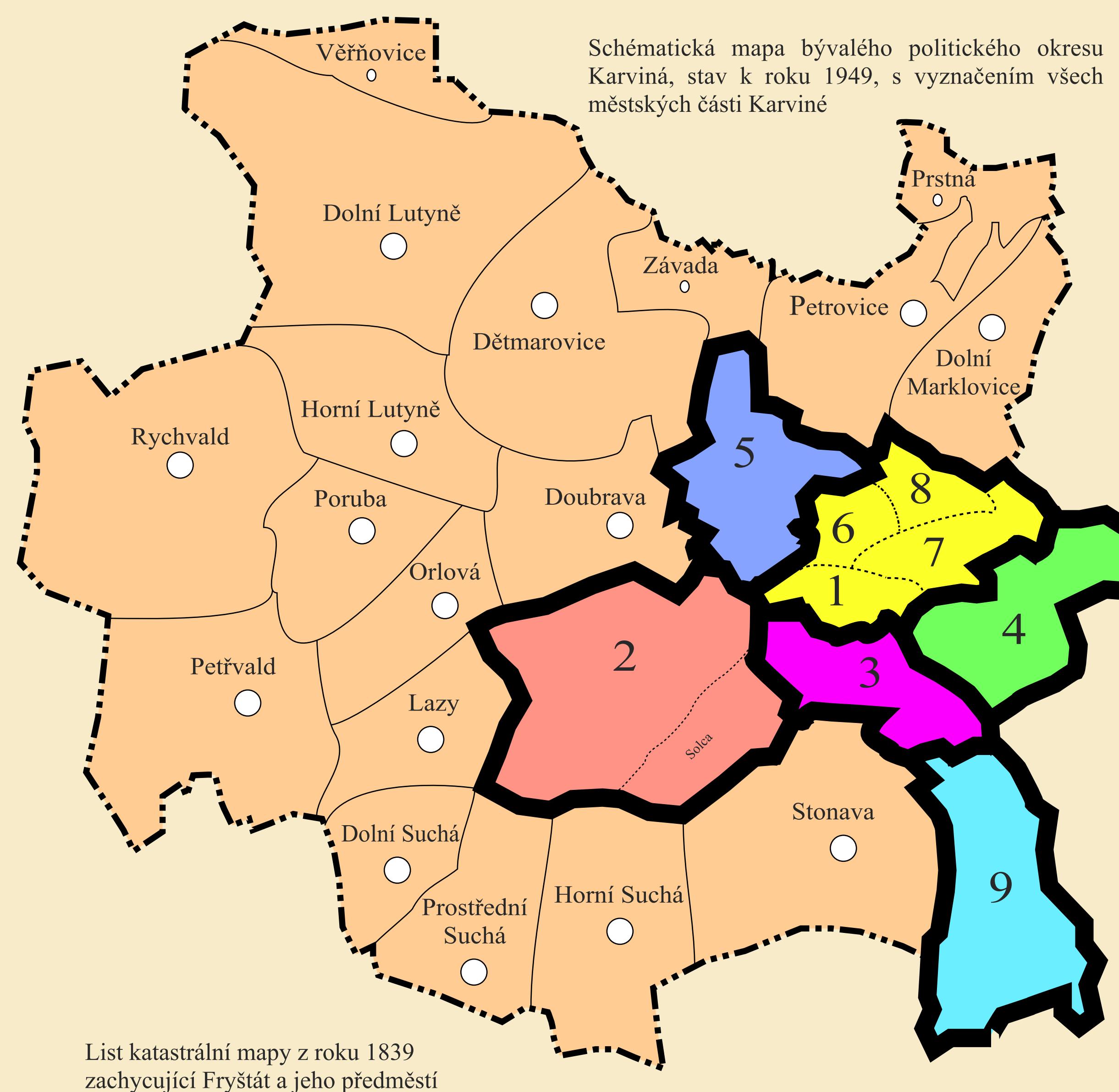

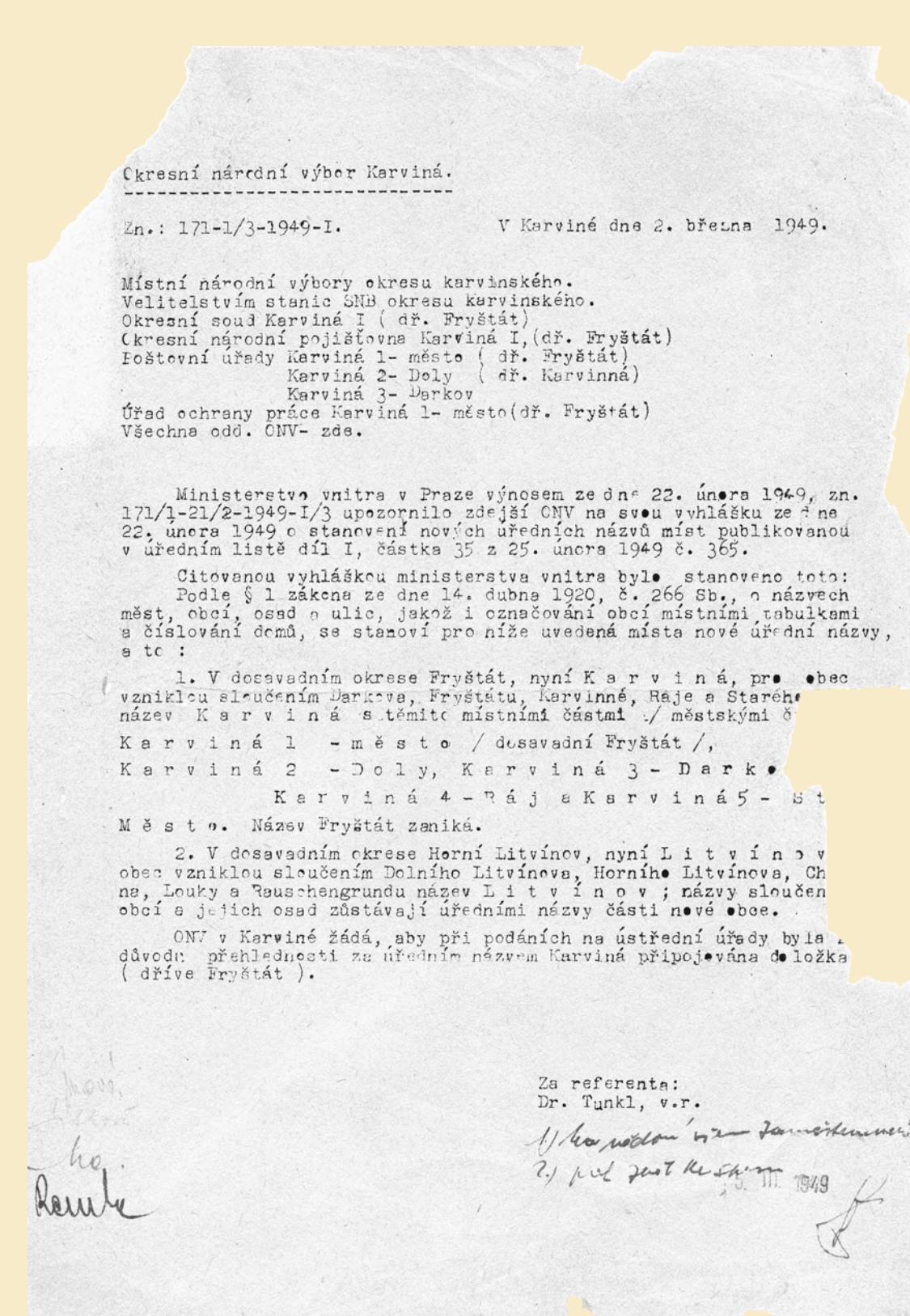
Karviná

Přehled územně správního vývoje

Současné město Karviná vzniklo v roce 1948 sloučením pěti původně samostatných historických obcí: měst Fryštátu a Karvinné a obcí Darkova, Ráje a Starého Města, které daly během téhož roku souhlas ke spojení v jeden územní celek. Představitelé zmíněných měst a obcí se dohodli, že nově utvořené město ponese název Karviná. Ke sloučení těchto obcí nedošlo poprvé. Prvního dubna roku 1944 vzniklo jejich spojením město Karwin, někdy také označované nesprávně jako Karwin-Freistadt. Tento název reprezentoval místní část města Karwin. Na konci 2. světové války se město rozpadlo zpět na samostatné obce. Od roku 1945 a zejména po roce 1948 se výrazně zvýšovala těžba černého uhlí, což negativně ovlivňovalo krajina a sídelní možnosti zejména dnes již neexistující obce, a od roku 1923 také města, Karvinné. Těžiště sídelní výstavby se tak postupně přesouvalo na území města Fryštátu a bývalých samostatných obcí v jeho sousedství. Nepříznivé důsledky poddolování byly vnímanы již od roku 1946 jako jeden z hlavních důvodů pro vytvoření Velké Karviné. První oficiální jednání o sloučení obcí do většího sídelního celku (Velká Karviná) se vedly již od srpna 1945. Původně měla Karviná zahrnovat vedle již zmíněných obcí také Dolní Marklovice, Stonavu a Louky. V souvislosti s tím byla plánována výstavba sídliště s 2000 byty. Nakonec trval projekt sjednocení obcí do většího městského celku více než čtyři roky. Od počátku roku 1949 byla Karviná správně členěna na místní části označované číslovkou a názvem. Nejprve jich bylo pět, od roku 1971 osm (tři nové sídliště celky Nové Město, Mizerov a Hranice). V roce 1975 přibyla devátá (Louky). Mezi léty 1949 a 1971 se úředně přestal používat název Fryštát pro územní rozsah původního historického města a oficiálně se užívalo označení Karviná 1-Město. Ze samotného území dříve Fryštátu, zčásti také Ráje a Starého Města se díky intenzivní urbanizaci postupně vyčlenily zmíněně tři nové místní části. V roce 1971 se namísto Karviná 1-Město začal znovu používat oficiální název Karviná 1-Fryštát, od roku 1975 pouze Fryštát. Bývalému městu Karvinná zůstalo historicky příhodné, poněkud smutné označení Doly. A toto členění je v zásadě platné dodnes.

List katastrální mapy z roku 1839 zachycující Fryštát a jeho předměstí

Oběžník OVN Karviná z 2. 3. 1949, kterým se dává na vědomí uvedeným institucím a odborům, že podle vyhlášky Ministerstva vnitra z 22. 2. 1949 se město nově vzniklé spojením pěti obcí nazývá Karviná a člení se na pět místních / městských částí: Karviná 1 - Město; Karviná 2 - Doly; Karviná 3 - Darkov; Karviná 4 - Ráj; Karviná 5 - Staré Město.

Zdroj: www.karvinamuzeum.cz

7 Mizerov

První zmínka o statku pochází z roku 1618. Od roku 1749 byl spojen s Fryštátem. V 60. a 70. letech minulého století vyrostlo v lokalitě, která jen částečně odpovídá starému Mizerovu rozsáhlé sídliště. Od roku 1971 tvoří sídliště Mizerov stejnojmennou městskou část Karviná 7-Mizerov.

8 Hranice

V druhé polovině 60. a během 70. let vyrostlo v klínu mezi Mizerovem a Nový Městem další panelové sídliště Hranice. Od roku 1971 tvoří městskou část Karviná 8-Hranice.

9 Louky, Lonkau, Łąki

Název vsi se objevuje poprvé k roku 1450. V době I. republiky se začal používat pouze pro poštovní úřad a železniční nádraží název Louky nad Olší. Název obce úředně zůstaval nadále Louky, přesto se pro označení obce vžilo "nad Olší". V roce 1975 se Louky staly poslední devátou částí města Karviné. Pro enormní těžební vlivy zbylo dnes z bývalé obce pouze torzo.

1 Fryštát, Freistadt, Frysztat

Je poprvé zmiňován k roku 1305 v soupisu desátků vratislavského biskupa v poněkud záhadném spojení *Frienstad in Ray*. Je však s velkou pravděpodobností starší, patrně vznikl na konci 13. století. Jako město (*Freyenstat civitas*) se poprvé uvádí v roce 1327 v lenní listině těšínského knížete Kazimíra. Patřil k zeměpanským městům těšínského knížectví a byl správním centrem fryštátského panství. V roce 1849 se stal sídlem soudního okresu Fryštát a od roku 1868 také Okresního hejtmanství. V letech 1938-1939 bylo město, stejně jako celé Těšínsko, zabráno Beckovským Polskem a po začátku 2. sv. války Německem. V dubnu 1944 vzniklo spojením pěti historických obcí město Karwin. Fryštát se stal jednou z místních částí (Karwin-Freistadt). Po roce 1945 se město stalo opět samosprávnou obcí a v roce 1948 místní části nově utvořeného města Karviná. Fryštát původně obklopovaly dvě předměstí, Horní (Obere Vorstadt), v jehož územním rozsahu se rozprostíraly osady Šlupchov, Vydmuchov, Bonkov, a Dolní (Niedere Vorstadt) s osadou Nové Město. Názvy těchto osad jsou doloženy od druhé poloviny 18. století. Součástí katastru Fryštátu (Karvina 1-Město) byly do roku 1971 také lokality Mizerov a Hranice.

2 Karvinná, Karwin, Karwina

Jako ves těšínské knížecí komory je poprvé zmiňována k roku 1305 v téžem soupisu desátků slovenským názvem *Carvina*, německým označením *Arnoldsdorf* pak v roce 1331. Díky vlastníkům Karviné, rodu Larischů ze Lhoty, od roku 1790 Larisch-Mönichů, kteří zahájili od konce 18. století těžbu uhlí, narůstal význam původně periferní zemědělské obce. V roce 1909 byla ves povýšena na městys, získala tehdy také znak, a od roku 1923 se stala městem Karvinná. Uhelné hornictví pak nadále určovalo rozvoj a nakonec celkový úpadek Karvinné. Název Karwin byl v dubnu 1944 dan sloučeným pěti obcím do jednoho městského celku. Po vzniku města Karviná v roce 1948 se původně město Karvinná stalo jeho místní částí s číslovkou 2 a označením Doly. Součástí Karvinné bývala také původně samostatná obec Solca. První zmínky o ní lze s velkou pravděpodobností datovat již k sedesátým letům 13. století. Patří tak k nejstarším doloženým lokalitám v katastru současného města Karviná. Název vsi souvisejí s využívaným soli. Od roku 1848 byla osadou Karvinné. Po vzniku Karviné došlo v roce 1950 k jejímu sloučení s místní částí Doly.

3 Darkov, Darkau, Darków

První zmínka o vsi pochází z roku 1447. Byla součástí panství Fryštát. Poté až do roku 1749 byla ves samostatným statkem. Tehdy byla připojena novým majitelem statku Mikulášem Taaffem k Fryštátu. Od roku 1848 byla částí obce Ráj a v roce 1869 se osamostatnila. Rokem 1866 se datuje počátek provozu jodových lázní. V roce 1924 byla část území odstoupená Polsku. V dubnu 1944 se obec stala osadou města Karwin a v roce 1948 třetí místní částí nově vzniklého města Karviná. Od roku 1971 se označuje jako Karviná 3-Lázně Darkov. Jihní část původní vsi zanikla poddolováním.

4 Ráj, Roy, Raj

První zmínku o vsi lze nalézt k roku 1305 ve zmíněném soupisu desátků vratislavského biskupa. Od počátku náležela k městu Fryštátu. Mezi koncem 16. století, kdy byl Ráj od Fryštátu odtržen, a koncem 19. století ves a statek přecházela z jednoho vlastnictví do druhého. V roce 1899 se stala majetkem hraběte Jindřicha Larisch-Mönicha. V letech 1944, 1945 a od roku 1948 sídlila obec stejný správně-právní osud jako Darkov, Fryštát, Karvinná a Staré Město. Stala se také místní částí Karviné s číslovkou čtyři; od roku 1971 jako Karviná 4-Ráj a v roce 1975 pouze Ráj. V katastru městské části Ráj vzniklo v 60. a 70. letech rozsáhlé sídliště.

5 Staré Město, Altstadt, Stare Miasto

Jeví se jako velmi pravděpodobné, že je Staré Město připomínáno v několikrát zmíněném soupisu desátků k roku 1305 pod pojmenováním Čula. Název Staré Město se objevuje až v roce 1450. Předpokládá se, že lokalita patřila k trhovým vsím a nedaleký Fryštát byl založen translaci z původní vsi Čula, o čemž má svědčit právě později název Staré Město. Do roku 1848 patřila ves k fryštátskému panství. Po letech válečných se osud Starého Města jako samostatné obce naplnil. V roce 1948 se stalo pátem městskou částí nově vytvořeného města Karviné. V roce 1971 označována Karviná 5-Staré Město, v roce 1975 pouze Staré Město.

6 Nové Město

Původně název osady v katastru Dolního předměstí Fryštátu. Později se takto označovalo celé předměstí. Od 50. let minulého století se název vztahoval na prostor severně od města Fryštátu, kde se od roku 1947 budovalo sídliště Stalingrad. Po rozšíření sídliště směrem k městu se od roku 1971 stala lokalita městskou částí Karviná 6-Nové Město.